

Рейтинговий звіт ENRG 002-003 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	боргове зобов'язання Енергодарської міської ради
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Тип боргового зобов'язання:	відсоткові облігації
Обсяг випуску:	10 000 000,0 грн.
Відсоткова ставка:	не більше 20%
Термін обігу:	після реєстрації ДКЦПФР звіту про результати розміщення облігацій та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій та не більше 5 років
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	01.09.2008 р.
Дата оновлення:	22.10.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери ua у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу боргового зобов'язання

Кредитний рейтинг боргового зобов'язання ґрунтується на результатах аналізу протягом I півріччя 2009 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності, та перспективних планах на майбутнє. Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	01.09.2008 р.	07.05.2009 р.	22.10.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaA	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності означає чутливість до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Енергодарської міської ради підтримується:

- високим рівнем виконання річного плану з урахуванням змін за доходами загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за результатами I півріччя 2009 року – 56,0%;
- відсутністю залежності бюджету міста від залучення позичок з єдиного казначейського рахунку та високим рівнем ліквідності бюджету;
- позитивною динамікою соціального розвитку міста в I півріччі 2009 року: збільшенням середньомісячної заробітної плати на 8,3% до 3 365,6 грн., що перевищує загальноукраїнський показник на 85,7%; та збереженням високої питомої ваги середньооблікової чисельності зайнятих у загальній чисельності наявного населення міста – 41,5%;
- відсутністю прямого боргу станом на 01.07.2009 року.

Рівень кредитного рейтингу Енергодарської міської ради обмежується:

- монофункціональністю економіки міста та значним рівнем залежності бюджету від діяльності ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» та Запорізька ТЕС ВАТ «Дніпроенерго», які за підсумками I півріччя 2009 року формували більше ніж 75% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів;
- значним обсягом запланованого зростання гарантованого боргу Енергодарської міської ради у разі надання гарантій КП «Виробничий комбінат» «Тепло-водоканал» за кредитним фінансуванням спільного проекту з Європейським Банком Реконструкції і Розвитку.

Резюме

Соціальна сфера та економіка міста

Основні соціально-економічні показники м. Енергодара у 2006-2009 рр. та у I півріччі 2009 року ілюструє наведена нижче таблиця.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Енергодар¹ у 2006-2008 рр. та у I півріччі 2009 року

Показник	2006 рік	2007 рік	2008 рік	I півріччя 2009 року	Темп зростання/зниження/відхилення у I півріччі 2009 р. до 2008 р., %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	54,2	54,4	54,3	54,4	на 0,1 тис. осіб більше
Рівень зареєстрованого безробіття, %	2,1	1,8	1,9	1,9	x
Середньомісячна заробітна плата, грн.	1 849,0	2 259,2	3 107,8	3 365,6	108,3
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	1,4	1,0	1,3	0,7 ²	53,8
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	4 218,4	5 414,9	6 545,1	3 212,2	н/д
Темпи зростання обсягів промислового виробництва у порівнянних цінах, %	106,6	110,4	90,0	X	x
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	402,5	389,9	503,0	111,6	37,4
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	7,7	9,1	9,2	8,7	94,6
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1,6	14,7	1,3	1,1	н/д
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	8,3	2,6	4,7	-	-
Обсяг роздрібного товарообігу, млн. грн.	110,4	156,2	228,6	121,6	113,5

Джерело: Дані Енергодарської міської ради

Населення міста, трудові ресурси та ринок праці

Чисельність наявного населення м. Енергодара протягом I півріччя 2009 року збільшилася на 0,1 тис. осіб і станом на 01.07.2009 року склала 54,4 тис. осіб. Чисельність населення у звітному періоді збільшилась як за рахунок природного, так і міграційного приросту.

¹ Тут і далі. Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведено після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться у звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

² За економічно активними підприємствами

Незважаючи на те, що чисельність зайнятих у місті протягом 6 місяців поточного року зменшилась на 0,5 тис. осіб, питома вага середньооблікової численності штатних працівників у загальній чисельності населення міста у I півріччі 2009 року продовжує залишатися значною (41,5%), що пов'язано з наявністю стабільного попиту на трудові ресурси з боку двох найбільших підприємств-роботодавців у місті – ВП «Запорізька АЕС» НАЕК Енергоатом та ВП Запорізька ТЕС ВАТ «Дніпроенерго». За підсумками I півріччя 2009 року вказані підприємства забезпечували робочими місцями 60,3% загальної чисельності зайнятих у місті, а відтак не лише визначали особливості виробничо-технологічної та соціально-економічної структури Енергодара, а й значною мірою впливали на ресурсну забезпеченість бюджету міста.

Рівень зареєстрованого безробіття у місті протягом аналізованого періоду не змінився і станом на 01.07.2009 року склав 1,9%, що є меншим, ніж у середньому по країні (2,4%).

Незважаючи на те, що темп росту середньомісячної заробітної плати у м. Енергодар у I півріччі 2009 року уповільнився, рівень оплати праці у місті (3 365,6 грн.) продовжує суттєво перевищувати середній загальноукраїнський показник (1 812 грн.). Слід відмітити, що рівень оплати праці у м. Енергодар значно перевищує відповідні показники більшості міст України.

Співвідношення обсягу заборгованості з виплати заробітної плати станом на 01.07.2009 року з обсягом середньомісячного фонду оплати праці за I півріччя 2009 року перебуває на низькому рівні – 0,9%.

Промисловість

Виробнича спеціалізація Енергодара визначається, насамперед потужним енергетичним комплексом міста, складовими якого є такі підприємства як ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» та Запорізька ТЕС ВАТ «Дніпроенерго». Відповідно, у структурі обсягів реалізації промислової продукції підприємств м. Енергодар у 2005-2008 рр., найбільша питома вага (близько 99%) припадала на продукцію галузі «Виробництво електроенергії, газу та води».

Під впливом скорочення у I півріччі 2009 року споживання електроенергії галузями національної економіки та населенням (на 15,2%, порівняно з відповідним періодом минулого року), обсяг виробництва електричної енергії електростанціями, які входять до Об'єднаної енергетичної системи України, зменшився на 15,7%, порівняно з відповідним періодом 2008 року. При цьому Запорізька АЕС продовжує утримувати провідну позицію у структурі виробництва електроенергії, забезпечивши 49% загального обсягу електроенергії, сгенерованої атомними станціями протягом січня-серпня поточного року.

ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» залишається найбільшим роботодавцем в м. Енергодарі (за підсумками I півріччя 2009 року на підприємстві було зайнято 11,3 тис. осіб) та найбільшим платником податків та зборів до місцевого бюджету. У I півріччі 2009 року підприємство забезпечило 66,2% доходної частини загального фонду бюджету м. Енергодара без урахування трансфертів.

Зважаючи на те, що сукупна питома вага найбільших за обсягами відрахувань до місцевого бюджету податків та зборів підприємств енергетичного комплексу складає близько 80%, доходної частини загального фонду без урахування трансфертів, можна зробити висновок, що бюджету м. Енергодара характерний винятковий рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду. Водночас, для доходної частини

загального фонду бюджету м. Енергодара без урахування трансфертів характерний високий рівень концентрації джерел надходження від одного платника податків – ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом».

Інвестиційна активність та капітальне будівництво

У I півріччі 2009 року у м. Енергодар було освоєно інвестицій у основний капітал загальним обсягом 111,6 млн. грн., що складало 37,4% до показника відповідного періоду минулого року. Як і у попередніх періодах, обсяг інвестицій у основний капітал у м. Енергодарі у розрахунку на одного мешканця перевищує середнє значення по країні, зокрема у I півріччі 2009 року, на 74,6%.

Скорочення обсягів капітальних вкладень у I півріччі поточного року характерно для багатьох українських міст, передусім промислової спеціалізації. Під впливом наслідків промислово-фінансової кризи промислові підприємства призупиняли реалізацію інвестиційних програм. Обмеження можливості кредитування, внаслідок погіршення ліквідності банківських установ, призводило до скорочення обсягів капітальних вкладень будівельних підприємств та організацій.

У Енергодарі основним замовником та інвестором будівельних робіт, у тому числі й житлового будівництва, є ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом». При цьому план капітальних вкладень ВП «Запорізька АЕС» (у тому числі й обсяг уведення в експлуатацію об'єктів соціальної сфери, зокрема житла) щорічно затверджується ДП «НАЕК» Енергоатом. А відтак обсяги житлового будівництва в м. Енергодарі багато в чому залежать від фінансових планів та основних пріоритетів соціальної політики ДП «НАЕК» Енергоатом. Зокрема у I півріччі 2009 року житлові будинки у м. Енергодарі у експлуатацію не вводилися.

Слід зазначити, що іноземний капітал не відіграє суттєвого значення у господарському комплексі міста, про що свідчать незначні обсяги залучених у економіку Енергодара прямих іноземних інвестицій. Станом на 01.07.2009 р. в економіку міста було залучено 8,7 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що у розрахунку на одного мешканця складає 19,4% середнього показника по країні.

Торгівля, громадське харчування та сфера послуг

У I півріччі 2009 року обсяг роздрібного товарообороту у м. Енергодар збільшився, порівняно з відповідним періодом минулого року, на 13,5% до 121,6 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця було на 1% менше середнього показника по країні.

На динамічне збільшення обсягів роздрібного товарообороту у м. Енергодарі (темпи зростання цього показника протягом 3-ох останніх років перевищують середні значення по країні) впливає високий рівень оплати праці у місті. Водночас в цілому невеликі обсяги роздрібного товарообороту підприємств торгівлі та ресторанного господарства м. Енергодара протягом аналізованого періоду пояснюються, насамперед, географічним розташуванням міста в безпосередній близькості від м. Запоріжжя та, як наслідок, орієнтованістю значної частини мешканців Енергодара на споживчу пропозицію обласного центру.

Зазначені тенденції впливають також і на наповнення доходної частини місцевого бюджету. Зокрема, протягом I півріччя 2009 року від сплати ринкового збору до бюджету міста надійшло 163,5 тис. грн., що є незначним та становить 0,2% доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів за відповідний період.

Житлово-комунальне господарство міста

Проблеми у сфері житлово-комунального господарства, які є в цілому типовими для переважної більшості міст України, у м. Енергодарі є не такими нагальними. У місті, зокрема, відсутній ветхий та аварійний житловий фонд, а рівень зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури міста є не таким значним як у більшості міст України. Водночас для міста залишаються актуальними питання покращення фінансового стану підприємств, які надають житлово-комунальні послуги, шляхом впровадження економічно обґрунтованих тарифів, які б на 100% відшкодували собівартість надання послуг, підвищення рівня збору платежів за житлово-комунальні послуги.

Загальний обсяг заборгованості населення за послуги за житлово-комунальні послуги протягом 6 місяців поточного року збільшився на 2,8 млн. грн. і станом на 01.07.2009 року складав 13,3 млн. грн., у тому числі обсяг простроченої заборгованості – 3,3 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця перебуває на низькому рівні (60 грн.).

Постійне зростання вартості енергоносіїв, у тому числі для населення та бюджетних установ міста призводить до додаткового навантаження на бюджет міста як у зв'язку з компенсаційними виплатами підприємствам житлово-комунального комплексу, так і прямим фінансуванням вартості енергоносіїв для бюджетних організацій.

Комунальна власність та земельні відносини

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно може виставляти на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності та земельні ділянки несільськогосподарського призначення. Протягом I півріччя 2009 року відчуження об'єктів комунальної власності, а також реалізація земельних ділянок несільськогосподарського призначення у м. Енергодарі не відбувалась. До бюджету розвитку надійшло 103,3 тис. грн. від реалізації земельних ділянок у попередні бюджетні періоди.

Слід зазначити, що історичні особливості розвитку міста обумовили незначну роль надходжень від реалізації землі та майна у наповненні бюджету розвитку. Високий рівень соціальної та інфраструктурної відповідальності перед міською громадою з боку містоутворюючих підприємств, які беруть досить активну участь у реалізації міських інфраструктурних проектів, а також позитивна динаміка наповнення загального фонду бюджету міста, навіть у період промислово-фінансової кризи дозволяють здійснювати капітальні вкладення за рахунок коштів, що передаються із загального фонду бюджету до спеціального.

Земельні та майнові активи територіальної громади Енергодара є важливими джерелом наповнення доходної частини загального фонду бюджету міста, про що свідчить щорічне збільшення обсягу надходжень плати за землю. Питома вага надходжень плати за землю та плати за оренду цілісних майнових комплексів у структурі доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів склала у I півріччі 2009 року 25,8%. Слід

зазначити, що для бюджету м. Енергодар характерним є високий рівень концентрації плати за землю у частині найбільших платників, оскільки значна частина щорічних надходжень плати за землю (більше ніж 90%) забезпечувалась ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» та ВП «Запорізька ТЕС» ВАТ «Дніпроенерго», які є платниками земельного податку.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Енергодара, бюджет був представлений у форматі бюджетного балансу:

Бюджет м. Енергодар протягом 2007-2008 рр. та у I півріччі 2009 року у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2007			2008			I півріччя 2009		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2007 Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2008 Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	2009 Разом
Податкові надходження	90 133,4	1 024,2	91 157,6	141 352,0	1 117,7	142 469,7	74 923,3	576,4	75 499,7
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	1 115,0	7 582,3	8 697,3	1 680,4	7 995,7	9 676,1	1 333,3	10 006,4	11 339,7
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	17 462,8	0,0	17 462,8	19 401,4	7 431,9	26 833,3	11 381,6	28,6	11 410,2
Операційні надходження всього	108 711,2	8 606,5	117 317,7	162 433,8	16 545,3	178 979,1	87 638,2	10 611,4	98 249,6
Поточні видатки	58 581,4	2 805,1	61 386,5	77 773,9	5 103,2	82 877,1	42 807,9	2 205,1	45 013,0
Субсидії та поточні трансферти	40 496,5	950,4	41 446,9	64 337,1	9 076,2	73 413,3	38 319,0	665,7	38 984,7
Операційні видатки всього	99 077,9	3 755,5	102 833,4	142 111,0	14 179,4	156 290,4	81 126,9	2 870,8	83 997,7
Операційний баланс	9 633,3	4 851,0	14 484,3	20 322,8	2 365,9	22 688,7	6 511,4	7 740,6	14 252,0
Фінансовий дохід	431,8	0,0	431,8	1 313,4	0,0	1 313,4	0,0	0,0	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	431,8	0,0	431,8	1 313,4	0,0	1 313,4	0,0	0,0	0,0
Поточний баланс	10 065,1	4 851,0	14 916,1	21 636,2	2 365,9	24 002,1	6 511,4	7 740,6	14 252,0
Капітальні надходження	0,0	38,6	38,6	0,0	151,1	151,1	9,2	103,3	112,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	8 273,1	8 273,1	0,0	10 258,5	10 258,5	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	0,0	8 311,7	8 311,7	0,0	10 409,6	10 409,6	9,2	103,3	112,5
Капітальні видатки	197,1	1 052,3	1 249,4	2 398,9	12 898,7	15 297,6	400,4	5 004,3	5 404,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	46,0	5 351,8	5 397,8	3 942,2	4 402,8	8 345,0	484,9	398,0	882,9
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	7 492,9	0,0	7 492,9	10 198,0	0,0	10 198,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	7 736,0	6 404,1	14 140,1	16 539,1	17 301,5	33 840,6	885,2	5 402,3	6 287,5
Капітальний баланс	-7 736,0	1 907,6	-5 828,4	-16 539,1	-6 891,9	-23 431,0	-876,0	-5 299,0	-6 175,0
Баланс після капітальних видатків	2 329,1	6 758,6	9 087,7	5 097,1	-4 526,0	571,1	5 635,3	2 441,6	8 076,9
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	2 329,0	6 758,6	9 087,6	5 097,1	-4 526,0	571,1	5 635,3	2 441,6	8 076,9
Фінансування	-2 329,0	-6 758,6	-9 087,6	-5 097,1	4 526,0	-571,1	-5 635,3	-2 441,6	-8 076,9
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Енергодарської міської ради

На відміну від переважної більшості міст України, бюджет міста Енергодара, як і протягом двох попередніх бюджетних періодів зберігає позитивне значення операційного балансу як

за загальним, так і спеціальним фондами, що забезпечувалось переважанням темпів зростання операційних доходів над темпами зростання операційних видатків.

Як і у попередніх періодах, у структурі операційних надходжень бюджету м. Енергодара переважають податкові надходження, зокрема надходження податку з доходів фізичних осіб та плати за землю. На відміну від переважної більшості місцевих бюджетів України, обсяг податкових надходжень бюджету м. Енергодара збільшився, порівняно з відповідним періодом минулого року. чому сприяє відносно стабільна робота бюджетоформуючих підприємств енергетичного комплексу міста.

У зв'язку з тим, що у I півріччі 2009 року до спеціального фонду бюджету м. Енергодара надійшло 5,2 млн. грн. благодійних внесків, грантів та дарунків, отриманих бюджетними установами, фактично виконаний у аналізованому періоді обсяг платежів штрафів та інших операційних надходжень є більшим, ніж у 2008 році.

У 2009 році м. Енергодар зберігає статус міста-донора та перераховує кошти до Державного бюджету. Протягом січня-червня 2009 року до Державного бюджету було перераховано 21,9 млн. грн., що складає 50% від планового річного показника.

На відміну від попередніх бюджетних періодів, у I півріччі 2009 року Енергодарська міська рада не здійснювала активних операцій з тимчасово-вільними бюджетними коштами. Принагідно слід зазначити, що міська рада наразі не має прямих боргових зобов'язань, у зв'язку з чим сальдо фінансового балансу бюджету міста у аналізованому періоді дорівнювало нулю.

Капітальний баланс бюджету м. Енергодара у I півріччі 2009 року був негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. При цьому позитивне сальдо поточного балансу бюджету міста покрило дефіцит капітального балансу, у зв'язку з чим, бюджет міста загалом було виконано у відповідному бюджетному періоді з профіцитом, як за загальним фондом, так і за спеціальним.

Позитивна динаміка наповнення доходної частини загального фонду бюджету міста дозволила у I півріччі 2009 року, як і у попередніх бюджетних періодах, здійснювати поточні видатки без використання можливості залучення короткострокових позичок з єдиного казначейського рахунку.

Виконання бюджету міста з профіцитом мало наслідком збільшення обсягу залишків коштів на рахунках місцевого бюджету та, як наслідок, зростання його ліквідності. Так показник ліквідності³ бюджету за загальним фондом за наслідками виконання бюджету у I півріччі 2009 року збільшився до високого рівня – 18,2%.

Обсяг залишків на рахунках спеціального фонду місцевого бюджету Енергодара станом на 01.07.2009 року був на 15,8% більшим, за фактично виконаний у I півріччі 2009 року обсяг видатків за відповідним фондом.

Виконання доходної частини бюджету міста

Структурні пропорції формування доходів бюджету Енергодара у аналізованому періоді суттєво не змінились та були типовими для більшості місцевих бюджетів України.

³ Співвідношення обсягу залишків вільних бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду до фактичного виконаного за цей бюджетний період обсягу видаткової частини бюджету за відповідним фондом

Найвагомішими джерелами доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за надходженнями до загального фонду бюджету м. Енергодара без урахування трансфертів було виконано на 56,0%, у тому числі за закріпленими доходами на 57,1% та за власними доходами – на 53,3%.

Податок з доходів фізичних осіб залишається головним джерелом формування закріплених доходів загального фонду бюджету міста. На відміну від багатьох місцевих бюджетів України, обсяг надходжень податку з доходів фізичних осіб до бюджету м. Енергодара у I півріччі 2009 року збільшився (на 6,1 млн. грн.), порівняно з відповідним періодом минулого року. Цьому сприяла виплата премій та додаткових виплат працівникам ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом», яке є найбільшим платником податку з доходів фізичних осіб та формує 68% загального обсягу надходжень податку. ВП «Запорізька ТЕС» ВАТ «Дніпроенерго» у аналізованому періоді перерахувало до бюджету міста відповідно 4,96 млн. грн. податку з доходів фізичних осіб, або 9,1% загального обсягу надходжень податку. Відтак, у місті зберігається виняткова концентрація надходжень до бюджету міста податку з доходів фізичних осіб.

Плата за землю продовжує формувати більше ніж 90% надходжень власних доходів загального фонду бюджету м. Енергодара. Уточнений річний план за надходженнями плати за землю у I півріччі 2009 року було виконано на 52,9%. У звітному періоді у м. Енергодар зберігається високий рівень концентрації плати за землю у частині найбільших платників, оскільки значна частина щорічних надходжень плати за землю (більше 90%) забезпечувалась ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» та ВП «Запорізька ТЕС» ВАТ «Дніпроенерго», які є платниками земельного податку.

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за надходженнями до спеціального фонду бюджету м. Енергодара без урахування трансфертів та коштів, отриманих із загального фонду, було виконано на 73,4%, що пов'язано з перевиконанням плану за власними надходженнями бюджетних установ.

У 2009 році до спеціального фонду бюджету міста було заплановано надходження субвенції на надання пільг ветеранам війни і праці, ветеранам військової служби та ін. на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати, вивезення побутового сміття та рідких нечистот обсягом 3 257,0 тис. грн. (у I півріччі фактично надійшло 28,6 тис. грн.) та субвенції на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з водопостачання та ін. обсягом 16 044,4 тис. грн. (у I півріччі коштів не надходило).

Виконання видаткової частини бюджету міста

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за видатками бюджету м. Енергодара є на 13,6% більшим за фактичне виконання у 2008 році. Збільшення видаткової частини бюджету міста забезпечується зростанням обсягів фінансування на освіту, соціальний захист, житлово-комунальне господарство. На зростання видаткової частини бюджету м. Енергодар у 2009 році вплинуло також заплановане збільшення у відповідному бюджетному періоді обсягу вилучення до Державного бюджету. При цьому Енергодарська міська рада своєчасно та у повному обсязі виконує план своїх зобов'язань з перерахування коштів до Державного бюджету.

Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за видатками за підсумками I півріччя було виконано на 44,2%, що пов'язано з невисоким рівнем виконання планових обсягів видатків спеціального фонду за статтями «Будівництво» та «Житлово-комунальне господарство».

Прийнятний рівень виконання плану за видатками бюджету м. Енергодара у I півріччі 2009 року обумовив незначний рівень кредиторської заборгованості бюджету міста станом на 01.07.2009 року.

Динаміка капітальних видатків бюджету м. Енергодара, як правило визначалась обсягами коштів, що передаються із загального фонду бюджету міста до спеціального. У I півріччі 2009 року кошти до спеціального фонду бюджету не передавалися, а відтак структура видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією протягом аналізованого періоду змінилась у бік збільшення питомої ваги поточних видатків. Зросла також і питома вага захищених статей видатків загального фонду бюджету міста.

Боргові зобов'язання міста та перспективи залучення коштів у майбутньому

Позитивна динаміка наповнення доходної частини загального фонду бюджету міста дозволила у I півріччі 2009 року, як і у попередніх бюджетних періодах, здійснювати поточні видатки без використання можливості залучення короткострокових позичок з єдиного казначейського рахунку. Відтак прямий борг Енергодарської міської ради станом на 01.07.2009 року був відсутнім, а пряме боргове навантаження дорівнювало нулю.

Енергодарська міська рада розглядає можливість здійснення випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 10,0 млн. грн. Кошти від розміщення облігацій планується спрямувати на реконструкцію дорожньо вуличної мережі міста.

За інформацією Енергодарської міської ради гранична відсоткова ставка за вказаним запозиченням складатиме не вище 20%.

З урахуванням здійсненого запозичення, обсяг прямого боргу Енергодарської міської ради становитиме 10 000,0 тис. грн. Таким чином, прогнозне пряме боргове навантаження (співвідношення обсягу прямого боргу з затвердженим на 2009 рік з урахуванням змін обсягом доходної частини бюджету м. Енергодар без урахування трансфертів) складе 6,6%, що є низьким борговим навантаженням на бюджет міста.

Енергодарська міська рада має намір також виступити гарантом за кредитом, який планує залучити КП «Виробничий комбінат «Тепло-водоканал» у рамках кредитної угоди з Європейським Банком Реконструкції і Розвитку для реалізації інфраструктурних проектів розвитку житлово-комунального господарства міста. За рахунок кредитних коштів заплановано уведення в експлуатацію нових індивідуальних теплових пунктів, модернізація теплових пунктів, заміна теплових мереж у 1-2 мікрорайонах міста; реконструкція внутрішньо-будинкових інженерних мереж у 1-2 мікрорайонах міста та реновація об'єктів соціального призначення у 1-2 мікрорайонах міста (вказаний перелік не є вичерпним та може коригуватися).

Згідно з попередніми умовами, орієнтовний обсяг кредиту має складати 5,8 млн. євро. Відсоткова ставка – в межах від 4,5% до 6,0% на рік плюс шестимісячна ставка EURIBOR в залежності від оцінки Банком загального рівня ризику проекту. Кредит планується залучити терміном на 10 років. Умовами кредитної угоди планується передбачити трирічний пільговий період на сплату основної суми боргу.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг відсоткових облігацій Енергодарської міської ради підтверджено на рівні **aaA**, прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Провідний фінансовий аналітик

П. В. Троцинський

Додатки

Бюджет м. Енергодар у 2006-2008 рр. та у I півріччі 2009 року, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 рік	2007 рік	2008 рік	I півріччя 2009 року
Податкові надходження	69 256,0	91 157,6	142 469,7	75 499,7
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	7 299,4	8 697,3	9 676,1	11 339,7
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	16 459,7	17 462,8	26 833,3	11 410,2
Операційні надходження всього	93 015,1	117 317,7	178 979,1	98 249,6
Поточні видатки	49 277,0	61 386,5	82 877,1	45 013,0
Субсидії та поточні трансферти	35 664,2	41 446,9	73 413,3	38 984,7
Операційні видатки всього	84 941,2	102 833,4	156 290,4	83 997,7
Операційний баланс	8 073,9	14 484,3	22 688,7	14 252,0
Фінансовий дохід	0,0	431,8	1 313,4	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	0,0	431,8	1 313,4	0,0
Поточний баланс	8 073,9	14 916,1	24 002,1	14 252,0
Капітальні надходження	36,6	38,6	151,1	112,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	948,3	8 273,1	10 258,5	0,0
Капітальні надходження всього	984,9	8 311,7	10 409,6	112,5
Капітальні видатки	2 561,9	1 249,4	15 297,6	5 404,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	3 197,6	5 397,8	8 345,0	882,9
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	948,3	7 492,9	10 198,0	0,0
Капітальні видатки всього	6 707,8	14 140,1	33 840,6	6 287,5
Капітальний баланс	-5 722,9	-5 828,4	-23 431,0	-6 175,0
Баланс після капітальних видатків	2 351,0	9 087,7	571,1	8 076,9
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	2 351,0	9 087,6	571,1	8 076,9
Фінансування	-2 351,0	-9 087,6	-571,1	-8 076,9
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Енергодарської міської ради

Фінансування бюджету м. Енергодар у 2006-2008 рр. та у I півріччі 2009 року, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006 рік	2007 рік	2008 рік	I півріччя 2009 року
Профіцит/дефіцит	2 351,0	9 087,6	571,1	8 076,9
Фінансування	-2 351,0	-9 087,6	-571,1	-8 076,9
Зміни залишків	-351,0	-11 087,6	-571,1	-8 076,9
залишок на початок року	4 452,0	4 803,0	15 890,6	16 461,7
залишок на кінець року	4 803,0	15 890,6	16 461,7	24 538,6
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	-2 000,0	2 000,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	3 085,9	23 015,2	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	2 000,0	1 085,9	23 015,2	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Енергодарської міської ради

Видаткова частина загального фонду бюджету м. Енергодар у 2006-2008 рр. та у I півріччі 2009 року, тис. грн.

Показник	Виконано у 2006 р.	Виконано у 2007 році	Виконано у 2008 році	Затверджено на 2009 рік з урахуванням змін	Виконано у I півріччі 2009 року	% вик. у I півріччі 2009 року плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2009 до виконання 2008 року
Основні видаткові статті	53 338,6	74 089,3	108 209,5	120 443,6	59 891,3	49,7	111,3
Державне управління	4 297,1	6 336,8	10 005,5	9 357,9	4 628,8	49,5	93,5
Освіта	38 957,3	47 412,6	59 243,0	71 996,9	34 804,1	48,3	121,5
Соціальний захист і соціальна допомога	5 336,7	14 548,7	18 646,6	21 585,3	11 950,4	55,4	115,8
Житлово-комунальне господарство	1 645,1	1 575,4	14 219,6	10 858,7	5 327,9	49,1	76,4
Культура і мистецтво	2 454,0	3 114,6	4 548,4	4 910,2	2 587,8	52,7	108,0
Фізична культура і спорт	397,5	539,9	602,6	688,0	331,7	48,2	114,2
Транспорт	248,5	468,3	671,0	785,6	189,3	24,1	117,1
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	0,0	39,4	34,4	158,6	68,9	43,4	461,0
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	2,4	53,6	238,3	102,4	2,4	2,3	43,0
Видатки, не віднесені до основних груп	731,3	1 214,0	2 781,6	1 550,0	234,2	15,1	55,7
Разом видатків	54 069,9	75 303,3	110 991,1	121 993,6	60 125,5	49,3	109,9
Кошти, що передаються до Державного бюджету	18 591,6	23 600,4	36 451,0	43 773,1	21 886,6	50,0	120,1
Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів	7,8	417,3	1 010,0	790,0	0,0	0,0	78,2
Усього видатків	72 669,3	99 321,0	148 452,1	166 556,7	82 012,1	49,2	112,2
Кошти, що передаються із загального фонду бюджету до бюджету розвитку	948,3	7 492,9	10 198,0	0,0	0,0	-	0,0
Усього	73 617,6	106 813,9	158 650,1	166 556,7	82 012,1	49,2	105,0

Джерело: Фінансове управління Енергодарської міської ради

Видаткова частина спеціального фонду бюджету м. Енергодар у 2006-2008 рр. та у I півріччі 2009 року, тис. грн.

Показник	Виконано у 2006 р.	Виконано у 2007 році	Виконано у 2008 році	Затверджено на 2009 рік з урахуванням змін	Виконано у I півріччі 2009 року	% вик. у I півріччі 2009 р. плану урахуванням змін	Темп росту показників бюджету 2009 до виконання 2008 року
Основні видаткові статті	18 031,4	10 159,7	31 416,7	37 801,3	8 273,1	21,9	120,3
Державне управління	12,7	0,7	0,0	0,0	0,3	-	-
Освіта	4 200,0	3 058,9	4 997,7	6 019,1	7 017,6	116,6	120,4
Соціальний захист і соціальна допомога	34,5	65,1	34,0	3 257,0	36,0	1,1	9 579,4
Житлово-комунальне господарство	9 925,1	0,0	7 431,9	16 044,4	0,0	0,0	215,9
Культура і мистецтво	225,0	285,2	339,1	265,7	184,1	69,3	78,4
Будівництво	1 204,1	2 387,1	11 190,8	3 890,7	0,0	0,0	34,8
Транспорт	647,0	1 088,8	1 963,0	1 229,8	637,1	51,8	62,6
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	36,0	423,6	832,6	170,0	0,0	0,0	20,4
Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	0,0	28,7	3,7	0,0	0,0	-	0,0
Фонди	1 747,0	2 821,6	4 623,9	6 924,6	398,0	5,7	149,8
Видатки, не віднесені до основних груп	0,0	0,0	64,2	62,0	0,0	0,0	96,6
Разом видатків	18 031,4	10 159,7	31 480,9	37 863,3	8 273,1	21,8	120,3

Джерело: Фінансове управління Енергодарської міської ради